

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים
עמש 47439-05-15

בפני: כב' השופטת שושנה שטמר - אב"ד
כב' השופטת ריבי למלשטריך - לטר
כב' השופט סארי ג'יוסי

המערערת: פלונית

נגד

פלוני

המשיב:

ערעור מיום 26/05/2015 על פסק דין מיום 14/05/2015 של בית משפט לענייני משפחה בחיפה (כב' השופטת שושנה ברגר) בתיק תמ"ש 20549-01-03

פסק דין

השופט סארי ג'יוסי

א. לפנינו ערעור על פסק דינו של בית משפט לענייני משפחה בחיפה (כב' ס. הנשיא השופטת ש' ברגר) בתמ"ש 20549-01-13 מיום 14/5/15, אשר קיבל

את תביעת המשיב לביטול מזונות אישה - המערערת, ובכך פטר אותו מתשלומם של אלה, החל מיום 6/7/14 (להלן: "פסק הדין").

הנסיבות הצריכות לעניין הינן בתמצית אלה:

ב. המבקשת והמשיב נישאו זל"ז כדמו"י בשנת 1990 ומקשר זה נולדו להם שני ילדים, שניהם בגירים כיום. בעקבות משבר שפקד את חי הנישואין עזב המשיב בשנת 2005 את הדירה המשותפת, והחל משנת 2006 מתדיינים הצדדים ביניהם בערכאות השונות, בבית משפט לענייני משפחה ובבית הדין הרבני ובערכאות הערעור.

בגדרי הליכים שקדמו לתביעת המשיב לביטול מזונות אישה, ניתנו פסקי דין שהכריעו במחלוקות הרכושיות - ממוניות, וכן באלה הנוגעות למזונות הילדים, משמורתם ומזונות אישה - המערערת.

לעניינינו שלנו נראה כי יש להתמקד בפסקי הדין שניתנו בעבר בעניין מזונות המערערת. אלא שלמען שלמות התמונה, ולאור שלל הטענות שהעלתה המערערת במסגרת ערעורה זה, המופנות גם כנגד קביעות והכרעות שנתקבלו בעבר בנוגע לסוגיות רכושיות וכספיות, אסקור בקצרה את מלוא ההכרעות שנתקבלו וניתנו בעניינם של הצדדים.

ג. ההליכים בבית המשפט לענייני משפחה ובערכאות הערעור

בפסק דין מיום 21/12/10 בתמ"ש 18670/06 (להלן: "פסק הדין הראשון"), כשם שהוגדר על ידי בית משפט קמא) חויב המשיב לשלם למזונות המערערת סך של 1,500 ₪ לחודש, כאשר קדמה לו החלטה על מזונות זמניים בסכום זהה. כבר שם, ומפאת חשיבות הדברים לצורך דיונו בערעור זה ולשאלת זכאותה של המערערת למזונות מבעלה המשיב גם כיום, ציין בית משפט קמא דברים אלה:

"חרף טענותיו של הנתבע ואף כי נראה כי אין סיכוי לשובם של הצדדים לחיי שלום, לא שוכנעתי כי הוכחה שלילת זכאותה של התובעת למזונות מחמת התנהגותה. לראיה - גם תיק הגירושין שהגיש הנתבע נגד התובעת נסגר ביום 23/10/06. משכך, ובהיות הצדדים נשואים, עדיי, זל"ז וכן

משהתובעת אינה עובדת, זכאית היא למזונות...דמי המזונות ישולמו לתובעת כל עוד היא נשואה לנתבע ולחלופין, עד לקביעה פוזיטיבית לעניין שלילת זכאותה למזונות, אם ייקבע כך".

(עמ' 4 לפסק הדין הראשון, ראה גם עמ' 1 לפסק הדין).

על פסק הדין הראשון הגישה המערערת ערעור לבית המשפט המחוזי (עמ"ש 54401-01-11), ובמסגרתו הגיעו הצדדים להסכם פשרה אשר קיבל תוקף של פסק-דין. זה הסדיר את מזונות המערערת, היוון מדור ילדיהם, איזון זכויות רכושיות ביניהם לרבות מכר הדירה המשותפת וחלוקת כספי התמורה. וביתר פירוט: נקבע שהמערערת תקבל מחצית מכספי התמורה ממכירת הדירה המשותפת בסך של 605,000 ₪; את הסך של 265,000 ₪ בהתאם לחלופה הראשונה שהציע האקטואר (במסגרת איזון המשאבים), וכן סכום נוסף שישלם לה המשיב בסך של 230,000 ₪ הכולל בין היתר היוון מדורם של הקטינים. כמו כן במסגרת הסכם הפשרה הצהירה המערערת (סעיף ד'): :

"בסכומים האמורים ממירים את מזונות האישה והאישה תצהיר כי היא מוותרת על מזונותיה ועל כתובתה בכפוף לסידור גט והחל מהיום. כמו כן, הסכום הנ"ל כולל את ההיוון מדורם של הקטינים בתקופת חיובו של האב במדורם ובכך מתייתר הדיון בבית משפט קמא בנוגע למדורם של הקטינים בהקשר לפירוק השיתוף בדירה".

באשר לגירושין, נקבע בהסכם הפשרה כי הגט יוסדר בתוך 60 ימים ממועד חתימת ההסכם - 26/5/11.

חרף האמור בהסכם הפשרה לא תמו ההתדיינויות בין הצדדים והם לא התגרשו. באותה שנה - 2011 ובחלוף מספר חודשים, פנה המשיב תחילה לבית המשפט המחוזי בחיפה וביקש הפחתת סכום הפשרה בגין הפרת ההסכם על ידי המערערת. בקשתו זו נדחתה והוא הופנה להגשת תביעה עצמאית לפני בית משפט קמא. לאחר מכן הגישו הצדדים לבית משפט קמא, זה נגד זה תביעות אלה: המשיב ביקש להורות על העברת המשמורת על הבת הקטינה לידי, וכן לקבוע כי הסכם הפשרה שנערך

בבית המשפט המחוזי בטל ועתר לחיוב המערערת בפיצויים בסך של 300,000 ₪. בתביעותיו אלה טען כי הסכים לשלם למערערת את הסכומים השונים מתוך הבנה והסכמה כי הילדים יתגוררו עם אימן המערערת אשר תסכים לסידור הגט, אלא שבפועל הקטינים עברו להתגורר אצלו כשהמערערת מסרבת לקבל גט. מאידך גיסא, עתרה המערערת לחיוב המשיב בתשלום פיצויים בגין הפרת הסכם הפשרה ובסך של 279,000 ₪ וכן להגדלת מזונותיה לסך של 5,000 ₪ לחודש.

בפסק דין מיום 16/12/12 בתמ"ש 4298-07-11 ובתיקי משפחה קשורים (להלן: "פסק הדין השני"), קיבל בית משפט קמא את תביעת המשיב לביטול חיובו בתשלום סכום הפשרה (לא כולל מחצית כספי התמורה בגין מכירת הדירה ואשר שולמו למערערת). בית משפט קמא ערך חישובים בסופם הגיע למסקנה כי מתוך הסך של 230,000 ₪ נשוא הפשרה 30,000 ₪ היו בגין היוון דמי מדור הילדים ואילו היתרה בסך של 200,000 ₪ בגין היוון רכיב מזונותיה של המערערת. כמו כן בית משפט קמא קבע כי נוכח סירובה של המערערת להתגרש, כפי שהוכח לפניו, והואיל והיא ויתרה על מזונותיה בהסכם הפשרה החל ממועד גיבושו, אין המשיב חייב עוד בתשלום סכום הפשרה, בקיזוז היוון מדור הילדים, ומכאן אין הוא חייב בתשלום הסך של 200,000 ₪ לידי המערערת. יחד עם זאת, בית משפט קמא הותיר על כנם שאר החיובים הכספיים כפי שנקבעו בהסכם הפשרה. על אף קביעתו זו הוסיף בית משפט קמא והבהיר במסגרת פסק הדין השני, כי :

"לענין מזונות האישה - משהצדדים נשואים עדיין זל"ז ובהעדר החלטה אופרטיבית של בית הדין הרבני המחייבת את האישה בגירושין, משלא מונחת בפני תביעת הבעל לביטול החיוב במזונות האישה (טענתו לשלילת זכאותה למזונות נטענה כטענת הגנה בלבד בפני תביעתה להגדלת המזונות) - לא נותר אלא לחזור לחיוב המקורי במזונות האישה על פי פסק הדין שר ניתן על ידי.

כידוע, מתן סעד בגין תביעה שלא הוגשה אינו עניין פורמלי של סדרי דין אשר ניתן להתגבר עליו באמצעות הוראת סעיף 8 לחוק בית המשפט לענייני משפחה, תשנ"ה-1995. מדובר בדרישה מהותית אשר הינה ממושכלות היסוד של שיטתנו ולה השלכות על יכולתו של בעל דין להתגונן כראוי מפני התביעה, על אופן ניהול הדיון, וכן על חובת תשלום אגרה. אשר על כן, הנני מורה כי החל מיום מתן פסק דין זה חייב הבעל במזונות האישה בסך חודשי של 1,500 ₪ כפי שנקבע בפסק הדין הנ"ל. חיוב זה יעמוד על כנו עד לסידור הגט בפועל בין הצדדים ולחלופין, עד להכרעה בתביעה לביטול החיוב במזונות האישה, ככל שתוגש על ידי הבעל תביעה כאמור" (עמ' 10, שורה 14-25 לפסק הדין השני).

על פסק דין זה הגישו הצדדים הודעת ערעור לבית המשפט המחוזי בחיפה (עמ"ש 6388-01-13)

וביום 24/3/13 נדחו שני הערעורים ונקבע בין היתר כי :

"... חובתו של הבעל לזון את האישה שרירה וקיימת, וטוב עשה בית המשפט קמא בשעה שחייב את הבעל לשאת במזונותיה של האישה, וזאת עד למועד סידור הגט בפועל, או עד למתן החלטה בתביעה לביטול החיוב במזונות, ככל שתוגש תביעה כזו על ידי הבעל".

בעקבות פסק הדין בערעור, הגישה המערערת בקשת רשות ערעור לבית המשפט העליון

ב-בע"מ 3257/13 אשר נדחתה ביום 27/10/13. בית המשפט העליון, מפי כב' השופטת ע'

ארבל ציין, כי טענות המערערת נשמעו ונדונו כדבעי וכי קביעותיו של בית המשפט לענייני

משפחה אשר אושרו על ידי בית המשפט המחוזי בדין יסודם. עוד ציין כי ביני לביני, עד שניתנה החלטתו הגיעה לידי הודעת עדכון לפיה ביום 8/10/13 חייב בית הדין הרבני בחיפה את המערערת במתן גט במהרה ולו למען ילדיהם של הצדדים.

ד. הליכים בבית הדין הרבני האזורי והגדול

לצד ההליכים שהתנהלו לפני בית משפט קמא ולפני ערכאות הערעור, התנהלו הליכים בבית הדין הרבני האזורי בחיפה בעקבות תביעת גירושין שהגיש המשיב. מפאת חשיבותם של אלה, ולהשלכות שיש להם על התביעה לביטול חיוב בעל במזונות אשתו, אלה פורטו בהרחבה במסגרת פסק הדין ולהלן אביא את עיקרם:

ב-8/10/13 חויבה המערערת להתגרש מהמשיב ובית הדין הורה על פתיחת תיק לסידור הגט. עוד נקבע שם כי במידה והאישה תסרב להתגרש מבעלה במועד הראשון שייקבע, הבעל רשאי לפעול בדרכים המקובלות כנגד סרבני גט בהתאם לחוק בתי דין רבניים (קיום פסקי דין של גירושין) התשנ"ה-1995.

ערעור שהגישה המערערת על החלטת בית הדין ולפני בית הדין הרבני הגדול, נדחה ביום 13/3/14. בית הדין הרבני הגדול ציין בהחלטתו כי מדובר בבני זוג החיים בנפרד זה זמן רב כ-9 שנים. עוד ציין כי "אין כל תשתית לחיי נישואין ויתרה מכך אין כל רצון לכך מצד אף אחד מהם. בהחלט יש להחיל במקרה זה את הלכת רבנו ירוחם ולחייבם ואף לכופם להתגרש". במקרה שלפנינו הדברים מכוונים כנגד האישה המסרבת להתגרש וזאת רק מתוך מטרה "לשיפור מקצים" בענייני הכספים. זהו המקרה המתאים להחלת דינו של רבנו ירוחם כפי שצוטט בהרחבה בפסק הדין הארוך והמנומק היטב של בית הדין האזורי..."

ביום 6/7/14 ניתנה החלטת בית הדין הרבני האזורי לפיה אין לקשור בין ההליך הרכושי להליך הגירושין וכי החיוב בגט אינו תלוי בשאלה מי גרם לגירושין. גם הפעם חייב בית הדין הרבני האזורי את המערערת להתגרש

מבעלה המשיב, כי יש לפתוח תיק לסידור הגט וכי אם תסרב להתגרש רשאי הבעל לפעול בדרכים המקובלות כנגד סרבני גט.

במסגרת שימוע בבית הדין הרבני הגדול בעניין הטלת סנקציות על המערערת, הוצע לצדדים ביום 2/11/14 כי המשיב יתן למערערת במועד סידור הגט סך של 153,914 ₪ ועוד סך של 120,000 ₪ בשני תשלומים, 60,000 ₪ במועד סידור הגט והשני בשיק דחוי כעבור 30 יום, כאשר המערערת תבטל תיקי הוצל"פ שפתחה כנגד המשיב וכן את תביעתה לכתובה. המשיב הסכים להצעה אך בתנאי שסידור הגט יערך לא יאוחר מאשר 30 יום לאחר מכן, ואילו המערערת התנגדה להצעה. בית הדין הרבני הגדול החליט ביום 28/12/14 ולאור סירוב המערערת להצעה לאשר את החלטת בית הדין הרבני האזורי מיום 6/7/14 ולהטיל צווי הגבלה על המערערת.

ביום 12/3/15 ניתנה החלטה נוספת על ידי בית הדין הרבני האזורי לפניו התייצבו שני הצדדים באותו יום לדיון לשם סידור גט כאשר המערערת התנגדה לקבלת הגט. בית הדין האזורי קבע כי לאור סירוב המערערת להתגרש הגיע העת לפסוק כאמור בחוק בתי דין רבניים (קיום פסקי דין של גירושין), ועל כן הטיל על המערערת את הסנקציות הבאות:

- איסור יציאה מהארץ.
- מניעת קבלת דרכון ישראלי, החזקה בו או הארכת תוקפו.
- לקבל, להחזיק או לחדש רישיון נהיגה.

ה. בהגיענו לכאן, ניתן לסכם איפוא כי לאור ההליכים השונים שהתנהלו בין הצדדים וההכרעות שנתקבלו, תם ונשלם בירור המחלוקות הרכושיות בין הצדדים, כך גם סוגיית מזונות ילדיהם ומשמורתם וכן תוצאות הסכם הפשרה והחייבים על פיו.

באשר לסוגיית מזונות האישה - המערערת, הרי שבהתאם לפסק הדין השני, זה שאושר על ידי ערכאות הערעור, אלה הועמדו על סך של 1,500 ₪ לחודש. כאשר פתוחה הדרך לפני המשיב להגיש תביעה לביטול חיובו בתשלומים. ואכן תביעה זו הוגשה בעקבותיה ניתן פסק הדין נשוא הערעור שלפנינו.

המשיב טען כי המערערת מסרבת לקבל פסקי דין חלוטים שניתנו בעניינם של הצדדים, היא מסרבת לקיים את החלטות בית הדין הרבני, על ערכאותיו השונות ומקשה על הליך הגירושין ובכך גורמת לו נזק כבד מאד. לדידו, המערערת נהגה בחוסר תום לב בניהול ההליך, תוך שהיא עושה שימוש לרעה בהליכי בית משפט ומנסה להתיש אותו על מנת לקבל כספים בסכומים גבוהים יותר מכפי שנפסק.

המערער הוסיף כי בנסיבות חייהם של הצדדים ולאור ההליכים הממושכים שהתנהלו ביניהם, הגיעה העת להביא לסיומו של הקשר הכלכלי ביניהם, ואין עוד כל הצדקה להמשך חיובו במזונות המערערת נוכח פסקי הדין שניתנו על ידי בימ"ש ועל ידי בית הדין הרבני.

חשוב מכך המשיב טען בפני בימ"ש קמא כי המערערת עומדת על סירובה לקבל את הגט תוך שהיא מתחמקת מהתייצבות לדיונים לסידור גט, מגישה בקשות דחיה לכבוד ביה"ד הרבני, עותרת לביה"ד הרבני לחיובו בכתובה ועושה כל שלעיל ידה על מנת להתיש אותו. עוד טען כי מאחר ואין חולק שהצדדים פרודים זה מזו למעלה מ-9 שנים, כאשר לא מתקיים ביניהם כל קשר מכל סוג, וענייניהם הרכושיים הוכרעו זה מכבר, יש להורות על ביטול מזונות המערערת תוך חיובה בהוצאות לדוגמא.

מנגד, טענה המערערת, כי אין כל הצדקה לשלילת מזונותיה, כי לא סירבה מעולם לקבל מהמשיב גט וכי היא מכונה להתגרש ממנו ובלבד שיקוימו הוראות הסכם הפשרה. אי לכך, עתרה להותיר את המזונות על כן עד הכרעה בנושא הכתובה, ולמצער, עד הכרעה בערעור שהגישה לביה"ד הרבני הגדול. אלה הן עיקר טענות המערערת לפני בימ"ש קמא כאשר לא ראיתי לפרט את מותר טענותיה משהרחיבה וטענה לעניינים רכושיים שהוכרעו זה מכבר.

ישיבת הוכחות התקיימה לפני בית משפט קמא ביום 22/5/14 במהלכה נחקרו הצדדים על תצהירי עדותם הראשית ובסיומו של הדיון נתבקשו להגיש סיכומים בכתב. יחד עם זאת, הדבר לא מנע מהצדדים מלהמשיך ולהגיש בקשות למתן החלטות זמניות והגשת הודעות על עדכונים שונים באשר להליך שהתנהל בפני ביה"ד הרבני ועוד.

בימ"ש קמא נתן בהמשך את פסק דינו כשהוא מציין כי זה ניתן על יסוד סיכומי הצדדים והחומר המצוי בתיק, לרבות אסמכתאות שהגישו לאחר הגשת הסיכומים.

ח. לאחר שבימ"ש קמא גולל את תולדות הסכסוך בין הצדדים, את ההכרעות השונות ופסקי הדין החלוטים שניתנו בעניינם, כך גם את ההחלטות שנתקבלו בביה"ד הרבני האזורי ובביה"ד הרבני הגדול, ולאחר ששקל את טענותיהם ובחן את העדויות שנשמעו, קבע כי מכל אלה מתחייבת המסקנה כי המערערת מסרבת בתוקף לקבל גט מהמשיב. עוד ציין כי המערערת חויבה בגט על ידי ביה"ד הרבני ואף הוטלו עליה סנקציות לצורך מימוש חיוב זה.

בית משפט קמא הפנה להחלטה שנתן ביום 15/9/14 בה התייחס להשפעת חיוב בגט על ידי ביה"ד הרבני על סוגיית מזונות אישה תוך שהוא מפנה לפסיקת ביהמ"ש העליון ברש"א 4982/92 טביב נ' טביב, פ"ד מח(3) 392 וכן לפסיקה נוספת ולספרות משפטית (עמ' 9 לפסה"ד). וכן הפנה בימ"ש קמא להשלכות שיהיו לפסק גירושין או החלטה בדבר חיוב בקבלת גט הניתנים על ידי ביה"ד הרבני והמהווים "מעשה בית דין" בכל התדיינות אחרת בין בני הזוג בפני בימ"ש אזרחי, משהם ניתנים בגדר סמכותו הבלעדית של ביה"ד, להבדיל מהקביעה בדבר פטור במזונות שלא הייתה בגדר סמכותו של ביה"ד אלא אם כן נכרכו בתביעת הגירושין. בימ"ש קמא הפנה לפסיקה לפיה די בסירוב אישה לקיים את החלטת ביה"ד או כל צעד המהווה עיכוב בביצוע החלטתו כך גם התנאת תנאים בהן תיאות האישה לקבל גט שאינם מצויים בפסק הדין של ביה"ד הרבני תגרור בהכרח איבוד מזונותיה כאשר איבוד זה יהא ביום הסירוב הממשי שהוכח להבדיל מיום פסק הדין.

נוכח כל האמור לעיל, אשרר בית משפט קמא את החלטתו הזמנית מיום 15/9/14 בה פטר ובאופן זמני את המשיב ממזונות המערערת והפך את ההחלטה לפסק דין קבוע. בכך קיבל את תביעת המשיב ופטר אותו מתשלום מזונות המערערת החל מיום 6/7/14.

לעניין הוצאות ההליך לפניו, אף שבית משפט קמא סבר כי ראוי היה לחייב את המערערת בהוצאות משפט בסכום משמעותי, הרי שבשים לב להיות המשיב עורך דין במקצועו אשר ייצג עצמו במרבית ההליך בגפו, ובהתחשב במצבה הכלכלית של המערערת חייבה בהוצאות משפט ומופחת וכולל של 2,500 ₪.

על פסק דין זה נסב הערעור שלפנינו.

ט. טענות הצדדים בערעור

טענות המערערת:

כאמור, המערערת העלתה שלל השגות וטענות שמרביתן עוסקות בהכרעות ופסקי דין חלוטים, והמופנות כנגד חלוקת הרכוש והסדר הפרשה שגורלו הוכרע במסגרת פסק הדין השני. משום כך ומשום שערעור על פסק הדין אינו מהווה במה להעלאת טענות והשגות על קביעות ופסקי דין חלוטים, לא מצאתי להתעכב על אלה כשם שלא ראיתי להתעכב על טענותיה משוללות היסוד של המערערת לפיהן השופטת קמא "התעללה משפטית באישה מתוך כנראה מחויבותה לבעל בהיותו עורך דין" (ראה למשל עמ' 7 שורה 9 לכתב הערעור). בשים לב למהות התביעה שהונחה בפני בימ"ש קמא בה הכריע במסגרת פסק הדין, נראה כי הטיעון המרכזי אשר ראוי להתעכב עליו במסגרת ההליך שלפנינו הוא זה לפיו המשיב ביטל סידור הגט בשנת 2011, כי בימ"ש קמא התעלם מהוראת ביה"ד הרבני לפיה סידור הגט מותנה בתשלום "יתרת הכספים" וכי אלה מסתכמים ב-386,932 ₪ וכי רק עם תשלוםם תסכים היא לקבל גט (ראה סעיף ד' עמ' 6 לכתב הערעור וכן סעיף 47 לעיקרי הטיעון מטעם המערערת).

י. טענות המשיב

המשיב סומך את ידיו על פסק דינו של בית משפט קמא והוא שב ומפרט בעיקרי הטיעון מטעמו את השתלשלות ההליכים, ההחלטות ופסקי הדין השונים שניתנו בעניינם של הצדדים לרבות התנהלותם של אלה בתקופה האחרונה לפני בית הדין הרבני.

המשיב טוען כי המערערת קבלה עד כה סך של 713,086 ₪, ועל כך המערערת אינה חולקת. אלא שהוא מוסיף וטוען כי כל שמגיע לה ממנו כעת ובהתאם לפסק הדין השני ולהסכם הפשרה בבית המשפט המחוזי, מסתכם ב-156,914 ₪.

יא. דיון והכרעה

באשר למחלוקת שנתגלעה בין הצדדים בקשר לסכום שעל המשיב לשלם למערערת, לאחר ששילם לידיה עד כה סך של 713,086 ₪, עדיפה בעיני דרך החישוב של המשיב ולפיה נותר הוא חייב למערערת סך של כ-157,000 ₪. חישוביו אלה, ומבלי להדרש לסוגיית קיזוזם של סכומי הוצאות שנפסקו לטובתו בהליכים השונים, תואמים את פסיקת בית משפט קמא במסגרת פסק הדין השני, בו נקבע שאין המשיב חייב עוד בתשלום סך של 200,000 ₪ למערערת משהם היו בגדר היוון רכיב מזונותיה בעוד שהסך של 30,000 ₪ מהווים היוון דמי מדור הילדים.

לאחר בחינה של טענות הצדדים, באתי לכלל מסקנה כי בדין קיבל בית משפט קמא את תביעת המשיב וקבע כי המערערת מסרבת לקבל גט מבעלה וכי סירוב זה גורר אחריו איבוד מזונותיה. מסקנתי זו לא הייתה משתנה גם אם הייתי מקבל את טענות המערערת בהקשר של גובה הסכום שעל המשיב לשלם לה כיום. את טעמי אפרט בקצרה.

בפרקים הקודמים סקרתי את ההחלטות והפסיקות השונות שנתקבלו בעניינם של הצדדים, גם אלה שניתנו על ידי בית הדין הרבני. לנוכח אלה יקשה לומר כי המשיב הוא זה שמטרפד את סידור הגט. ההפך הוא הנכון, מאלה עולה תמונה ברורה לפיה המערערת היא זו שמסרבת לקיים את החלטות בית הדין והיא זו שמעכבת ביצוען, בין היתר, על דרך של הצבת תנאים בהם תסכים לקבל גט.

על סירובה של המערערת לקבל גט תעיד אותה טענה שהעלתה במסגרת ערעורה לפיה תסכים למתן גט אך ורק אם ישלם המשיב יתרת הכספים בסך של כ-387,000 ₪. מכל מקום, וכאמור, בית משפט קמא ביסס את קביעתו לפיה המערערת היא זו שמטרפדת את סידור הגט בהסתמך על פרוטוקולי דיונים בבית הדין הרבני והחלטות שניתנו מלפניו, לרבות אלה של בית הדין הרבני הגדול.

יש לזכור ובהקשר זה, כי לנוכח סירובה של המערערת הטיל בית הדין הרבני עליה הגבלות כאמור בחוק בתי דין רבניים (קיום פסקי דין של גירושין) התשנ"ה-1995 והעתק מהחלטתו על הטלת הגבלות אלה הועבר כמתחייב על פי הוראת סעיף 1(ג) לאותו חוק לנשיא בית הדין הרבני הגדול וזה נתן אישורו להטלת ההגבלות (ראה החלטת בית הדין הרבני האזורי מיום 12/3/15). החלטה זו לא באה אל העולם בחלל ריק, אלא שקדמו לה שורה של החלטות שניתנו בעקבות דיונים אליהם הוזמנו שני הצדדים לפני בית הדין הרבני האזורי. כך למשל ביום 6/7/14 הוזמנו הצדדים לסידור גט בבית הדין הרבני אך המערערת סירבה להתגרש.

יוער, כי עמדתה זו של המערערת אשר מסרבת להתגרש אינה מהתקופה האחרונה בלבד. עוד בפסק הדין השני ציין בית משפט קמא כי המערערת מסרבת להתגרש מן הבעל וכי היא מתנה את פתיחת תיק הגירושין וסידור הגט בתשלום מלוא הכספים שתבעה ובסכומים ניכרים, וזאת תוך שמעת לעת מעלה היא את רף הדרישות הכספיות מהמשיב. על כך חזר בית המשפט המחוזי בעמ"ש 6388-01-13.

משבאנו לכאן, הרי שלא מצאתי כי נפלה שגגה במסקנתה וקביעתה של השופטת קמא לפיה המערערת מסרבת בתוקף לקבל גט מהמשיב, וכי בשל כך חויבה בגט על ידי בית הדין הרבני ואף הוטלו עליה סנקציות לצורך מימוש חיוב זה.

ועתה להשלכות שייחס בית משפט קמא לאותו סירוב - פטור מתשלום המזונות.

יב. בני הזוג פרודים החל משנת 2005 וחייהם המשותפים הגיעו לקיצם כבר אז. בית משפט קמא הפנה להלכות הרלבנטיות לסוגיה זו ולהשלכות של סירוב אישה להתגרש על זכאותה למזונות. סקירת ההלכה בהקשר זה מקובלת עלי והיא אכן משקפת את עמדת בית המשפט העליון ועמדת הדין האישי - העברי בקשר לסוגיה זו, ומאלה מתחייבת המסקנה כי במקרה דנן איבדה המערערת את זכותה למזונות מבעלה. אוסיף כי בשאלה בה עסקינן ניתן להבחין בהתפתחות שחלה בפסיקה אשר שמה דגש על קיומם של חיים משותפים, וכי עם קיצם של אלה ראוי להקפיד עם בן הזוג המסרב להתנתק מבן זוגו, כך שסירוב אישה להתגרש ולקבל את גיטה יכול להוביל לפטור מתשלום מזונותיה.

כך למשל נפסק בע"א 5930/93 פדן נ' פדן, תק-על, 94(4) 228 נקבע בין היתר:

"כדברי בית המשפט המחוזי: מקור החיוב במזונות האישה יונק מקשר הנישואין המתקיים הלכה למעשה, 'בהיות האישה עימו על שולחנו'. תנאי מהותי לחיוב במזונות האישה הוא ניהול חיי משפחה משותפים, וכשתנאי זה אינו מתקיים, מתערער החיוב. כלל זה אין לו דבר עם הלכות המרדות שעל פיהן עלולה האישה לאבד את כל זכויותיה מהנישואין (ראה פד"ר, חלק ו', עמ' לג', פסקה 48). זאת ועוד אמנם לא ניתן לחייב אישה נשואה לצאת ולהשתכר על מנת לומר לה 'צאי מעשה ידיך תחת מזונותיך', אולם יכול הנתבע לומר לה לאחר שנים של חיים בנפרד: 'צאי, היינו במלאכות שדרך נשים לעשות' (פד"ר יד', עמ' 212, בעמ' 218). לאחרונה נקבע כי הנתבע יכול אף לכפותה לעשות כן ואף יכול לומר: 'ואם לא יספיק לך השכר, אשלים לך את התירה' (פד"ר יד', 212, בעמ' 218-219, וכן 234).

התובעת היא אשה צעירה המשלימה את תוכנית לימודיה ומסיימת תואר במדעי החברה (תצהיר התובעת מ-13.5.93). יש להניח כי תצא ותשתכר מחוץ למשק ביתה, כדרך של נשים בימינו.

...הכל כמנהג המדינה ולכן כאשר הבעל טוען שלאשה יש אפשרות להשתכר ממלאכה שמנהג המדינה שנים

**משתכרות בה, יכול לפטור עצמו בסכום טביה"ד משער
יכולת האשה להרוויח וצריך לשקול כל מקרה לגופו...'
(שם, עמ' 230)".**

בע"מ (י-ם) 638/04 ח.ר. נ' ר.ר. (23/1/05) ניתח בית המשפט המחוזי את ההלכות בדבר חיוב בעל במזונות אישה והנסיבות המיוחדות שיצדיקו אי חיוב בתשלום. נפסק כי "במקרים בהם ברור לערכאה הדיונית כי מטרת האישה היא אכן להכעיס או להכניס ידה לכיסו העמוק של הבעל, כי אז רשאי - ולעיתים חייב - בית המשפט לעשות שימוש מושכל בהלכות שנקבעו בפרשת ביקל ופדן, כפי שפורשו בפרשת אילון, ולהפחית את מזונות האישה או אף לקבוע כי אינה זכאית כלל למזונות" (עמ' 21).

אוסף כי בחינת זכאותה של המערערת לפנינו למזונות מבעלה המשיב צריכה להבחן גם לאור עקרונות תום הלב ויש להכפיף את החיוב לעקרונות אלה. כך נפסק בע"מ 32/81 צונן נ' שטל, פ"ד לז(2) 761 : "... אליבא דכולי עלמא חלה הוראת סעיף 61(ב) לחוק החוזים על חיוב מזונות, שאם כי הוא חיוב מן הדין הרי הוא בעל אופי חוזי, ויסודו של חיוב המזונות הוא בקשר הנישואין שאף הוא במהותו וביסודו קשר חוזי...".

ובחזרה למקרה שלפנינו. כל שנתר מקשר הנישואין שבין הצדדים הצטמק לכדי אותו מעמד אישי של נישואין "על הנייר". גם אם נתעלם לרגע מאותו פירוד שהפך לנצחי בין הצדדים החל מ-2005, הרי שעוד ב-2011 הגיעו הצדדים להסכמה לפיה מוותרת המערערת על מזונותיה ועל כתובתה בכפוף לסידור גט ולאחר שתקבל מחצית מכספי התמורה ממכירת הדירה המשותפת וכן את הסך של 265,000 ₪ ועוד 230,000 ₪ כפי שפירטתי קודם. הצדדים פעלו בהתאם להסכמות אלה והמערערת קבלה עד כה סך של כ-713,000 ₪. יחד עם זאת בוטל חיוב המשיב בתשלום הסך של 230,000 ש"ח (בהתאם לפסק הדין השני).

עינינו הרואות כי גם אם נותר המשיב חייב למערערת סכום של כ-160,000 ₪, הרי שאין בכך כדי להקים עילה מוצדקת לסירוב המערערת לקבל את הגט, כאשר המשיב היה מוכן לשלם לה במועד סידור הגט את הסכום האמור ועוד סך של 120,000 ₪ בשני תשלומים, האחד בסך של 60,000 ₪

במועד סידור הגט והשני בשיק דחוי כעבור 30 יום, זאת כנגד ביטול תיקי ההוצל"פ שפתחה המערערת כנגדו ואת תביעתה לכתובה שבקשר אליה היא ממילא ויתרה במסגרת הסכם הפשרה.

נוכח כל האמור לעיל, וזכות היסוד של המשיב שלא להיות נשוי בעל כורחו, כאשר המערערת נוהגת בו בחוסר תום לב, מסרבת להתגרש ומתנה זאת בתנאים שאינם עולים בקנה אחד עם הסכמות מוקדמות אליהן הגיעו הצדדים, הרי שמכל אלה התחייבה אותה מסקנה אליה הגיע בית משפט קמא לפיה אין המשיב חייב עוד במזונות למערערת.

ועל הכל, במסגרת ערעורה מבקשת המערערת כי נתערב בשיקול דעתה של הערכאה המבררת אשר דנה בעניינם של הצדדים עוד מתחילת הקרע ביניהם, פסקה בעניינם מספר פעמים, והכירה את תולדות הסכסוך ביניהם על כל המפנים שחלו בו לאורך השנים. עוד מבקשת היא במסגרת ערעורה כי ערכאת הערעור תסטה מממצאים עובדתיים ותתערב בקביעות עובדתיות ובמצאי מהימנות. אלא שכידוע הליך הערעור לא נועד לשמש במה לדיון מבראשית בכל הטענות העובדתיות שנדונו בערכאה הדיונית. התערבות כזו תתאפשר בנסיבות מיוחדות וחריגות בלבד, בהן מתגלה שגיאה בולטת על פני החלטתו של בית המשפט קמא. כך למשל, כאשר ממצאי העובדה אינם מעוגנים כלל בחומר הראיות, או מקום שבו הגרסה העובדתית שאותה אימץ בית משפט קמא, אינה מתקבלת על הדעת ואינה מתיישבת עם מבחנים של היגיון ושכל ישר (ראו: ע"א 10225/02 פרץ נ' פרץ **בוני הנגב אחים פרץ בע"מ**, (פורסם במאגרים המשפטיים, עמ' 288, פסקה 3 ניתן ביום 15/1/2004); ע"א 6768/01 **רגב נ' מדינת ישראל**, (פורסם במאגרים המשפטיים, עמ' 3408, פסקה 4 ניתן ביום 22/4/2004).

המקרה שלפנינו אינו נמנה עם מקרים חריגים אלה. פסק דינו המפורט של בית משפט קמא פורש את מכלול הראיות ומנתח את ממצאי העובדה שעליהן ראה להשתית את מסקנותיו, ואיני רואה כל טעם המצדיק התערבות בקביעות העובדתיות הנ"ל ובמסקנות שהתחייבו על פיהן.

יג. בית משפט קמא יישם נכונה את ההלכות בדבר חיוב בעל במזונות אשתו וכן אלה הפוטרות אותו מתשלום, ופסק בצורה ראויה. כל זאת עשה בשים לב לקביעות שנתקבלו בבית הדין הרבני בעניינם של הצדדים עצמם, לפיהם המערערת היא זו המסרבת להתגרש, ועל כן ולנוכח נסיבות נוספות, כולל הסכמות מן העבר, ולאחר שקשר הנישואין הפך למסגרת חלולה בלבד, קיבל את תביעת המשיב וקבע כי הוא אינו חייב עוד במזונות לאשתו. יחד עם זאת, יש להבהיר כי בהתאם לאותן הסכמות שקיבלו תוקף של פסק דין בבית המשפט המחוזי ביום 6.5.11, על המשיב להוסיף ולשלם למערערת את היתרה כפי שקבעתי לעיל, היינו הסך של כ-157,000 ₪.

אשר על כן, לו תשמע דעתי, אציע לחברותי לדחות את הערעור על כל חלקיו.

ס. ג'יוסי, שופט

השופטת ריבי למלשטריך-לטור

אני מסכימה.

ר. למלשטריך-לטור,

שופטת

השופטת שושנה שטמר - אב"ד

אני מסכימה.

ש. שטמר, שופטת
[אב"ד]

לפיכך הוחלט לדחות את הערעור. בנסיבות החלטתנו שלא לתת צו להוצאות
בערעור.

ככל שהופקד עירבון הוא יוחזר למערערת.

ניתן היום, י"ג כסלו תשע"ו, 25 נובמבר 2015, בהעדר הצדדים.

ס. ג'יוסי, שופט

ר. למלשטריך-לטר,
שופטת

ש. שטמר, שופטת
[אב"ד]

ניתן היום, י"ג כסלו תשע"ו, 25 נובמבר 2015, בהעדר הצדדים.